Nya migrationsrättsliga regler för forskare och doktorander från juni 2026

Migrationsfrågor utgör en central del av Tidöavtalet. Regeringens inriktning är att genomföra en ansvarsfull och långsiktigt hållbar omläggning av regelverken på migrationsområdet.

För universitet och högskolor innebär denna omläggning både förbättringar och begränsningar.

Nedan följer en sammanställning av de regeländringar som träder i kraft i juni 2026 och som är relevanta för yrkeskategorierna forskare och doktorander. I sammanställningen inkluderas även viss information om medarbetare på arbetstillstånd, samt övrig information gällande studenter och medarbetare på massflyktsdirektivet.

Innehållet i detta dokument är avstämt med Migrationsverkets jurister samt Samverkansgruppen SUHF-Migrationsverket.

Forskare

Innan 11 juni 2026	Efter 11 juni 2026
Permanent uppehållstillstånd söks efter fyra års tid med UT för forskning, arbete, EU-blåkort, ICT tillstånd, UT för utbildning på forskarnivå eller säsongsarbete	Permanent uppehållstillstånd söks efter tre år sammanhängande tid med UT för forskning, forskning vid rörlighet för längre vistelse, UT för utbildning på forskarnivå eller ett av Sveriges utfärdat EU-blåkort Det tidigare ansökningsförfarandet efter fyra års tid gäller fortfarande som ett alternativ
Permanent uppehållstillstånd söks i samband med förlängningsansökan när uppehållstillståndet är nära att löpa ut	Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan återkallas till förmån för permanent uppehållstillstånd på utlänningens begäran. Individen behöver således inte invänta att nuvarande tillstånd går ut
Forskare och deras familjemedlemmar kan inte resa ut ur landet under handläggningstiden av en förlängningsansökan, utan att riskera att inte komma in i landet igen om nuvarande tillstånd går ut	Forskare och deras familjemedlemmar har möjlighet att innan utresa söka d-visering (nationell visering) för att resa in i landet vid en utlandsresa som har anknytning till utlänningens forskning eller vid särskilda skäl
UT för att söka arbete efter slutförd forskning gäller för 12 månader	UT för att söka arbete efter slutförd forskning gäller minst 12 månader och högst 18 månader
Familjemedlemmar till forskare kan inte ansöka om UT för forskning eller UT för högre studier inifrån Sverige	Familjemedlemmar till forskare kan ansöka om UT för forskning eller UT för högre studier om det rör utbildning på forskarnivå, inifrån Sverige

Innan 1 juni 2026	Efter 1 juni 2026
Byte från UT för att söka jobb efter slutförda studier till uppehållstillstånd för forskning är *inte* tillåtet inifrån Sverige	Byte från UT för att söka jobb efter slutförda studier till uppehållstillstånd för forskning är tillåtet inifrån Sverige
Byte från UT för att söka jobb efter slutförd forskning till uppehållstillstånd för forskning är *inte* tillåtet inifrån Sverige	Byte från UT för att söka jobb efter slutförd forskning till uppehållstillstånd för forskning är tillåtet inifrån Sverige

Doktorander

En stor lagändring är att doktorander från och med den 11 juni 2026 kan välja att antingen ansöka om uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd för högre studier (doktorandstudier). Jämförelsen mellan de olika tillstånden återfinns som bilaga till detta dokument.

Övriga ändringar som berör doktorander redovisas nedan.

Innan 11 juni 2026	Efter 11 juni 2026
Doktorander ansöker om uppehållstillstånd för högre studier (doktorandstudier)	Doktorander kan ansöka uppehållstillstånd för högre studier (doktorandstudier) eller uppehållstillstånd för forskning*
Permanent uppehållstillstånd söks med uppehållstillstånd för doktorandstudier och/eller som arbetstagare i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren	Permanent uppehållstillstånd söks efter tre år sammanhängande tid med UT för utbildning på forskarnivå, UT för forskning, forskning vid rörlighet för längre vistelse eller ett av Sverige utfärdat EU-blåkort. Det tidigare ansökningsförfarandet efter fyra års tid gäller fortfarande som ett alternativ
Permanent uppehållstillstånd söks när det nuvarande tillståndet är nära att löpa ut	Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan återkallas till förmån för permanent uppehållstillstånd på utlänningens begäran. Individen behöver således inte invänta att nuvarande tillstånd går ut
Doktorander och deras familjemedlemmar kan inte resa ut ur landet under handläggningstiden av en förlängningsansökan, utan att riskera att inte komma in i landet igen om nuvarande tillstånd går ut.	Doktorander och deras familjemedlemmar har möjlighet att innan utresa söka d-visering (nationell visering) för att resa in i landet vid en utlandsresa som har anknytning till utlänningens utbildning eller vid särskilda skäl
UT för att söka arbete efter slutförda studier gäller för 12 månader	UT för att söka arbete efter slutförda studier gäller minst 12 månader och högst 18 månader
Familjemedlemmar till doktorander kan inte ansöka om UT för högre studier eller UT för forskning inifrån Sverige	Familjemedlemmar till doktorander kan ansöka om UT för högre studier om det avser utbildning på forskarnivå eller UT för forskning inifrån Sverige, om doktoranden fullföljt en termin vid utbildning på forskarnivå
Krav på godtagbara studieresultat – att studierna går enligt plan	Krav på godtagbara studieresultat - har klarat av 62,5 procent av de studier som ska ha bedrivits under det första studieåret. 75 procent av de studier som ska ha bedrivits därefter.

*Observera att det finns vissa begränsningar avseende UT för högre studier för doktorander. För mer information se Euraxess och SUHF skrivelse (bilaga).

Innan 1 juni 2026	Efter 1 juni 2026
Byte från UT för att söka jobb efter slutförda studier till uppehållstillstånd för högre studier är *inte* tillåtet inifrån Sverige	Byte från UT för att söka arbete efter slutförda studier till uppehållstillstånd för högre studier om det gäller utbildning på forskarnivå är tillåtet inifrån Sverige
Byte från UT för att söka arbete efter slutförd forskning till uppehållstillstånd för högre studier *inte* tillåtet inifrån Sverige	Byte från UT för att söka arbete efter slutförd forskning till uppehållstillstånd för högre studier

	om det gäller utbildning på forskarnivå är tillåtet inifrån Sverige

Medarbetare på arbetstillstånd

Innan 1 juni 2026	Efter 1 juni 2026
Lönekrav på 80% av medianlönen	Lönekrav på 90%* av medianlönen*
Inga krav på sjukförsäkring vid vistelse upp till ett år	Krav på heltäckande sjukförsäkring vid vistelse upp till ett år
Arbetsgivare har ingen anmälningsskyldighet om en utlänning inte påbörjar sitt arbetstillstånd	En arbetsgivare till en utlänning som har beviljats arbetstillstånd ska anmäla till Migrationsverket om utlänningen inte inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag har påbörjat arbetet.
Straff i form av böter eller fängelse i upp till ett år för arbetsgivare.	Två nya brott: exploatering av utländsk arbetskraft och handel med arbetstillstånd, införs.
Sanktionsavgift för arbetsgivare är 1 prisbasbelopp	Sanktionsavgift för arbetsgivare är 2 prisbasbelopp**

* Gäller inte medarbetare som tidigare omfattas av massflyktsdirektivet, *studenter, forskare eller praktikanter som får ansöka efter inresa med stöd av 5 kap. 18 § andra stycket 9 utlänningslagen* samt vissa undantagna yrkesgrupper. För dessa gäller 75% av medianlönen enligt 5 kap. 6 § utlänningsförordningen (2006:97)

En förlängningsansökan till och med den 1 december 2026 har ett lönekrav på 80 %

** Om en överträdelse har pågått längre än tre månader höjs avgiften från 2 till 4 prisbasbelopp.

Övrigt

- Medarbetare som omfattas av massflyktsdirektivet har möjlighet till fler tillståndsbyten inifrån Sverige.

- Studerande på grundnivå och avancerad nivå får inte arbeta mer än 15h/v med vissa undantag.
  Undantag är arbete:
  1) under juni, juli, augusti
  2) som omfattar utbildning, studentrepresentation, administration, praktik, forskning eller konstnärlig forskning, kan du få arbeta obegränsat vid sidan av studierna. Arbetet måste i dessa fall ske på det lärosäte där studenten är antagen eller ha anknytning till den utbildning som hen går.

- Studenter får högre krav på vad som anses vara godtagbara studier.

- Studenter får svårare att byta till andra tillståndstyper.

- Studerande på grundnivå och avancerad nivå får skyldighet att anmäla adress i Sverige till Migrationsverket (om de inte kan folkbokföra sig)

Länklista

Utlänningslag (2005:716) | Sveriges riksdag

Utlänningsförordning (2006:97) | Sveriges riksdag

Nya regler för dig som är forskare eller doktorand – Migrationsverket

Nya regler för att ansöka om ett annat tillstånd inifrån Sverige – Migrationsverket

Nya regler för uppehållstillstånd för studier vid högre utbildning – Migrationsverket

Uppehållstillstånd för studier i Sverige – Migrationsverket

Ansök om uppehållstillstånd för att forska i Sverige – Migrationsverket

Arbetstillstånd eller uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige – Migrationsverket

Stöd till lärosäten, utbildningsanordnare och forskningshuvudmän för högkvalificerade grupper – formulär – Migrationsverket

Bilaga Doktoranders möjligheter att få uppehållstillstånd från 11 juni 2026 - Jämförelse mellan uppehållstillstånd för forskning och uppehållstillstånd för högre studier (doktorandstudier)

Regeringens förslag

En doktorand ska kunna ingå mottagningsavtal med en forskningshuvudman samt ansöka om och beviljas uppehållstillstånd för forskning eller forskning vid rörlighet för längre vistelse. En doktorand som inte ingått något mottagningsavtal ska alltjämt kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning.

Del av skäl till förslaget för doktorander

Förslaget bygger på bedömningen att doktorander idag behandlas som studenter trots att de bedriver forskning, vilket ger dem sämre villkor än forskare när det gäller rörlighet, etablering och familjerättigheter, särskilt för gästdoktorander som har begränsade rättigheter. Genom att möjliggöra uppehållstillstånd för forskning skapas mer ändamålsenliga regler som bättre motsvarar doktoranders faktiska behov, och ligger i linje med EU:s student- och forskardirektiv.

Doktorand	**Uppehållstillstånd för forskning**	**Uppehållstillstånd för högre studier (doktorandstudier)**
Krav på studier	Syftet med vistelsen ska uppfyllas	62,5% av studierna ska ha klarats av under det första året och 75 % av studierna som ska ha bedrivits efterföljande år*
Rörlighet inom Schengen	Större rörlighet bl.a. 180 dagar per 360-dagarsperiod per medlemsstat	Begränsad rörlighet, rätt till rörlighet inom Schengenområdet 90 dagar under en rullande 180 dagarsperiod
Familjemedlemmens rörlighet inom Schengen	Familjemedlemmar till forskare har, enligt artikel 30 i student- och forskardirektivet, rätt att resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater för att följa med forskaren vid dennes rörlighet.	Begränsad rörlighet, rätt till rörlighet inom Schengenområdet 90 dagar under en rullande 180 dagarsperiod
Försörjningskrav	9 700 SEK/månad + 4 400 kr för medföljande vuxen + 2 664 kr för medföljande barn	10 656 SEK/månad + 4 400 kr för medföljande vuxen + 2 664 kr för medföljande barn
Möjlighet att byta till annan tillståndstyp (ex. tillstånd för arbete, ej till forskare)	Inget krav på att ha slutfört två terminer vid forskarutbildningen	Måste ha slutfört två terminer vid forskarutbildningen
Möjlighet för familjemedlem att byta till tillstånd för forskning eller för doktorandstudier	Inget krav på att forskaren måste ha slutfört någon del av sin forskning	Krav på att doktoranden måste ha slutfört en termin vid forskarutbildningen
Ansökningshandlingar	Mottagningsavtal + antagningsbeslut + intyg om försörjning	Antagningsbeslut + studieintyg
Tid på tillstånd	Upp till 4 år	Upp till 4 år

Tillståndstypens giltighetstid	Giltigt mottagningsavtal och även fortsatt i en forskarkarriär	Till och med disputation
Handläggningstid**	60 dagar enl UtlF.	60 dagar enl UtlF
Permanent uppehållstillstånd	Tre års oavbruten vistelse	Tre års oavbruten vistelse
Möjlighet till "Söka jobbtillstånd"	Går att få kortast 1 år och som längst 18 månader, måste bevisa slutförd forskning	Går att få kortast 1 år och som längst 18 månader, måste bevisa slutförd utbildning på forskarnivå

* Tillämpas inte på uppehållstillstånd som har beviljats före ikraftträdandet. De nya reglerna gäller dock om tillståndstiden förlängs efter ikraftträdandet.

** Migrationsverket har ett servicelöfte för både uppehållstillstånd för forskning och uppehållstillstånd för högre studier gällande utbildning på forskarnivå, samt deras medsökande: handläggningstiden ska vara 30 dagar vid en komplett ansökan.

Ändringar för gästdoktorander

- Gästdoktorander får möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd för forskning.
- Möjligheten att ansöka om uppehållstillstånd för forskning innebär att gästdoktorander kan tillgodoräkna sig denna tid vid ansökan om permanent uppehållstillstånd (PUT).
- Underlättar för gästdoktorander att senare byta tillståndstyp inifrån Sverige.
- För tillfälliga aktiviteter som inte utgör en del av forskningen, exempelvis konferenser, kvarstår möjligheten att ansöka om uppehållstillstånd för besök.

Länklista

Utlänningslag (2005:716) | Sveriges riksdag

Utlänningsförordning (2006:97) | Sveriges riksdag

Nya regler för dig som är forskare eller doktorand – Migrationsverket

Nya regler för uppehållstillstånd för studier vid högre utbildning – Migrationsverket

Uppehållstillstånd för studier i Sverige – Migrationsverket

Ansök om uppehållstillstånd för att forska i Sverige – Migrationsverket

Stöd till lärosäten, utbildningsanordnare och forskningshuvudmän för högkvalificerade grupper – formulär – Migrationsverket